

súčtovací úřady dohodly nebo než bude zjištěno, že dohoda není možná, neboť k dohodě té nemůže vůbec dojít. Článek 41 úmluvy přenechává vládám rakouské a československé (ne súčtovacím místům) vzájemný převod lombardních pohledávek shora zmíněných s vyloučením vyrovnání převedených hodnot. Jde nyní o to, zda dlužník lombardní pohledávky vytčené v čl. 41 může proti žalobě o zaplacení této pohledávky vznesené bankovním úřadem ministerstva financí namítnouti, že pohledávka ta má být podle článku 41 převedena na vládu rakouskou, a dovoditi z toho, že není povinen ji zaplatiti. Soud nemůže zajisté rozhodnouti o tom, zda jde skutečně o takovou pohledávku, tak jako nemohly soudy podle § 7 vládn. nař. čís. 265/22 rozhodovati o tom, zda pohledávka podléhá soupisu. Neměl proto odvolací soud vůbec uvažovati o podmínkách čl. 2 úmluvy, neboť z čl. 41 nelze dovoditi jiné, než že jediné československá vláda může rozhodnouti o tom, zda jde či nejde o pohledávku, jež má být převedena na vládu rakouskou. Co do přerušení řízení rozhodným je nedostatek výslovného zákonného předpisu, ani jinak není k němu důvod. Ze skutečnosti, že pohledávka byla zažalována přímo státem československým, a že stát tento trvá na žalobě, jest nutně usouditi, že stát sám nepokládá pohledávku tu za takovou, kterouž by vláda československá měla převést na vládu rakouskou. Není proto možné přerušiti řízení až do rozhodnutí vlády, neboť k rozhodnutí tomu došlo podáním žaloby. Je proto jen uvážiti, zda jde o závazek podle odst. 2 článku 46 úmluvy, jehož uplatnění žalobou jest vyloučeno. To jest však možno říci jediné o závazcích vytčených v oddílu 1. úmluvy, neboť o těchto mají výlučně rozhodnouti súčtovací místa po případě mezistátní rozhodčí soud, ne však o závazcích uvedených v čl. 7 g) a čl. 41, kde uplatňuje pohledávku sám stát, jenž rozhoduje i o tom, zda jde skutečně o pohledávku tam vytčenou, aniž vyhradil soudům možnost přezkoumati správnost jeho rozhodnutí anebo vyloučil je z projednání takových žalob. Podle čl. 46 druhý odstavec jest zajisté vyloučeno soudní vymáhání závazků mezi oběma státy, jak plyne i z čl. I. čís. 1 a) úmluvy, ne však vymáhání pohledávky československým státem, jenž pohledávku tu převzal podle § 38 vládn. nař. čís. 246/19, majícího moc zákona (sr. rozh. čís. 4299 sb. n. s.), na dlužníku pohledávky té, neboť nejde o způsob vyrovnání podle čl. 46 první odstavec. Není proto důvodu k zamítnutí žaloby ani podle čl. 46 úmluvy.

Čís. 7742.

Pro nárok souseda proti obci podle § 364 obč. zák., by nepropůjčovala obecní statek k pořádání produkcí zábavních podniků (kolotočů, houpaček a pod.) není pořad práva přípustným.

(Rozh. ze dne 2. února 1928, R I 53/28.)

Žalobci domáhali se žalobou na žalované obci, by bylo uznáno právem, že se žalované obci zakazuje, užívati pozemku pro veřejné rado-

vánky, zejména pro kolotoče a jiné hřmotící zábavné podniky, které podle místních poměrů přesahují obvyklou míru a podstatně obmezují žalobce v místně obvyklém používání jejich sousední vily. K námitce nepřípustnosti pořadu práva soud první stolice žalobu odmítl, rekursní soud zamítl námitku nepřípustnosti pořadu práva.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Žalobci, odvolávajice se na předpis § 364 obč. zák., domáhají se rozsudku, jímž se žalované obci zakazuje, by neužívala pozemku v žalobě blíže označeného, pro veřejné radovánky, zejména pro kolotoče a jiné hřmotící zábavné podniky, které podle místních poměrů přesahují obvyklou míru a podstatně obmezují žalobce v místně obvyklém používání jejich sousední vily. Jde tu tedy o žalobu na zákaz t. zv. nepřímých zásahů do vlastnického práva podle § 364 obč. zák. První soud, zjistiv na námitku žalované obce, že pozemek jest obecním statkem, odmítl žalobu pro nepřípustnost pořadu práva (a také pro věcnou nepřislusnost) již proto, že obec neužívá pozemku jako soukromý vlastník, nýbrž jako orgán veřejného práva. Nezjišťoval již další námitky žalované obce, že povolení k zábavním podnikům neuděluje ona, nýbrž policejní komisiát. Rekursní soud však, pokládaje žalobní nárok za nárok soukromoprávní po rozumu § 364 obč. zák., zamítl námitku nepřípustnosti pořadu práva (i věcné nepřislusnosti) a nařídil, by první soud ve věci jednal a rozhodl. S názorem rekursního soudu nelze souhlasiti. Nerozhoduje zevní roucho uplatněného nároku, nýbrž pravá jeho podstata a dlužno zkoumati, zda právní poměr, z něhož jest žalobní nárok vyvozován, jest povahy soukromoprávní či veřejnoprávní. V souzeném případě jest pořad práva vyloučen z dvojího důvodu: jednak proto, že jde o veřejný statek, jednak proto, že povolení k pořádání zábavních podniků zmíněného druhu uděluje správní úřad (lhostejno, který). T. zv. právo sousedské podle § 364 obč. zák. má na mysli jen soukromoprávní výkon práva vlastnického na pozemku, způsobem v tomto § naznačeným, neboť občanský zákon upravuje podle § 1 soukromá práva a povinnosti státních občanů mezi sebou. Jest tedy zkoumati, zda obec vykonává právo vlastnické na zmíněném pozemku způsobem soukromoprávním. Obecní majetek jest buď obecním jměním neb obecním statkem. Rozdíl mezi tím a oním záleží v určení, jehož se dostalo obecnímu majetku příslušnými orgány. Slouží-li podle svého určení k tomu, by ho obec používala pro svůj užitek jako každý jiný soukromý vlastník, jde o obecní jmění a platí o něm předpis § 290 obč. zák. Pakliže však slouží k tomu, by ho užívali buďsi obec nebo všichni členové obce neb určité třídy občanstva z důvodu své přináležitosti k obci, jde o obecní statek. Nezáleží tedy na tom, nač žalobci kladli v rekursu důraz, že ten i onen druh majetku jest vlastnictvím obce (§ 288 obč. zák.). Užívání obecního statku a nakládání s ním ať již obcí jako právním podmětem neb občanstvem neb určitými třídami občanstva z důvodu veřejnoprávního vztahu

k obci neřídí se právem soukromým, nýbrž právem veřejným, při němž obec nevystupuje jako soukromý vlastník, nýbrž jako vrchnost, to i tehdy, když propůjčuje nemovitost k provozování veřejných produkcí a vybírá za to zvláštní poplatky buď z místa nebo ze zábavních podniků, plynoucí do obecní pokladny. Sem náleží na př. dávky z místa nebo ze zábav pořádaných na otevřených prostranstvích, na př. z kolo-točů, lodiček, houpaček a pod. (srov. k tomu §§ 28 a 37 zák. ze dne 12. srpna 1921, čís. 329 sb. z. a n. a »Pravidla o vybírání obecní dávky ze zábav« podle vlád. nař. ze dne 27. dubna 1922, čís. 143 sb. z. a n.). Ale pořad práva jest vyloučen také proto, že k veřejným produkcím kočovně provozovaným udělují povolení úřady správní (dekret dvor. kanceláře ze dne 6. ledna 1836, čís. 5 sb. z. pol. a výnos ministerstva vnitra ze dne 9. října 1883, čís. 223), takže odpomoci proti obtěžování sousedstva produkcemi tohoto druhu lze se domáhati zase jen cestou správní, nikoli pořadem práva podle § 364 obč. zák.

Čís. 7743.

Zákon ze dne 12. srpna 1921, čís. 329 sb. z. a n. o předchodné úpravě finančního hospodářství obcí a měst s právem municipálním.

Smlouva uzavřená na základě usnesení obecního zastupitelstva, odporujícího nutkavým předpisům §§ 10 a 14 zákona čís. 329/1921 sb. z. a n., jest nicotná. Nesejde na tom, zda druhý smluvník (jeho zástupci) věděl, že ony zásady byly porušeny.

(Rozh. ze dne 2. února 1928, Rv I 701/27.)

Žalobě firmy proti obci U. o zaplacení za stavbu sekundárního vedení a transformační stanice bylo o b ě m a n i ž š í m i s o u d y částečně vyhověno.

N e j v y š š í s o u d žalobu zamítl.

D ů v o d y:

Dovolání nelze upřítí oprávnění, pokud vytýká s hlediska dovolacího důvodu čís. 4 § 503 c. ř. s., že odvolací soud neposoudil věc správně po právní stránce v otázce, zda se mezi stranami platně uskutečnila sporná smlouva, pokud se týče tří smlouvy. Dovolání právem vytýká, že nesprávné posouzení právní v napadeném rozsudku spočívá v tom, že pokládá všechna v této věci učiněná usnesení obecního zastupitelství žalované obce za platná, a správně poukazuje, že tato otázka jest jádrem sporu, poněvadž smluvní závaznost obce předpokládá její pravoplatné usnesení. Podle § 14 finanční novely (zákon ze dne 12. srpna 1921, čís. 329 sb. z. a n. o přechodné úpravě finančního hospodářství obcí a měst s právem municipálním) musí, jde-li o nový podnik neb o zařízení v rozpočtu neuvedené, k jejichž úhradě bude třeba učiniti zá-půjčku, zciziti kmenové jmění obecní, zvýšiti přirážky obecní k daním